

РФ-ни Правительство

Къуръакълыкъ 7 миллиард сом заран тюшюрлюкю

Бу кюнде премьер-министр Дмитрий Медведев Сочида кенеш бардыргъанды. Темасы – эл мюлкге себеплик этиу. Эм алгъа правительствону башчысы арварыяны Тирлижи юкюю бла агърышлагъанды.

«Экономикабызны белгилли къыйынчылары болган кезиуде эл мюлк бизни айнуубузуна магъаналы жолу болганнан айлауы, - дегенди Медведев. Алай болса да, быйыл бөлүм-

но ауур проблемалары бардыла. Бек улусу - юкюню халы. Повоужьеде бла Забайкальеде, экспортте санагъанга кере, къуръакълыкъ зараны 7 миллиард сомду тутаркъанды. Дагъыда быйыл тирлижи юк болуукду. - Биз 100 миллион тонна жырдыга умутлайбыз. Хауа тап болса уа, андан да кеп, - деп анылау ханды Минсельхозну таматасы Александр Ткачев. Кенешде эл мюлкге болуш-

лукъга жангы мадарла этиленди. Биринчиден, фермерлерге кредитлери ючюн субсидияла бөлгюрюкюде. Экинчиден, селекционны къолга алып башлагъандыла. Ючюнчюден, отово-распределительный арада куралдыла. Ахырғыла гитче эм орта предпринимательге айныргъа кыймагъан, багыаланы кетюрген келечилден къутуругъа онг берилди.

ПРОЕКТ Хунерли студентлеге - грантла

РФ-ни Билим беруи эмда илму министрствосу - Техника эл гуманитар чыгармачылыкъга, жангы затла кырууга хунерлери болганла эмда бийик билим берген укреджиялагъа округга киргенле Россей Федерацияны Президентиини грантырагъа денген программаны проектин жарашдыргъанды. Бузла да онын халда округ студентлеге билимлик этиу магъана бла къуралганды. Гранты өлчөми 20 минг сомду. Ол кеси да хар ай сайын окуу бошалгынчы берилип турлукуду, деп билдиргенди КъМР-ни Билим беруи, илму эм жаш тёлөню ишери жаны бла министрствосуну прес-службасыдан.

Грантла завакларын школ-

чуланы Битеуроссей олимпиадаларына ахыр кезиулеринде хорлагъанла неда ачы жерлени алганла, министрство школчуланы араларында бардыргъан олимпиадалада жетишилми болгъанла бериле болуукдула. Бу тизмеде дагъыда хунерли жаш тёлөге себеплик этиу жаны бла Битеуроссей эмда халкъла араля конкурслада бла эришиуледе хорлагъанла да киределе.

Быйыл а грант 2011-2015 жылда жетишилми болуп, шендю вузлагъа специалист эм бакалаврият программала бла округга киргенле юешиниркиди. Аны ким алгъарга болуусун билим беруи, илму, чыгармачылыкъ жаны бла атлары айтылган специалиственде бла Россейни олимпиада къымылда-

ууну алчыларыдан къуралган эксперт къауум белгилеркиди.

Ахка къоллу болгъан студентле кеслерини окууларыны, илму неда чыгармачылыкъ ишлерини жетишилмерини кеслеринден хар жыл сайын толу халар билдиргеге борлудула. Билим беруи учреждениини бошагъандан сора уа эм азы бла юч жылы ичинде Россейде урунурга керек болуукдула.

Конкурска къатышыргъа сюйгөн студентле заявканы http://гранты.президента.рф/ деген сайтха кирип, анда бериле болуукдула. Ашыргъызъ, бу иш 10-чу августда башланып, бу аны ахырына дери бардырылкъыды.

Бизни корр.

Коллеция

Профилактиканы эм башха салыргъа

Товарлары саткан кезиуде санитар законодательствода эмда хайырлануучулары эркинликлене буюкълыкъ этгенле республикада быйыл 7,7 миллиард сом багысы тозир салынганды. Бытырны ал жармын бла тенгештиргенде, аны өлчөми 1,7 кереге көбейгенди.

Бу шартла Роспотребнадзорну Къабарты-Малкъарда управлениисинда быйылны ал жармыны эсплерин чыгаруу эмда мындан ары тамаларыга керек борчланы белгиленюе юсюнден бардырылган коллегиясында келишилгенди. Жыйылгъа республиканы Саулык саклау министрствосуну эмда къауум учреждениланы бла службаланы келечилери бла къа-тышхандыла, деп билдиргенди ле ведомствону прес-службасыдан.

Управлениини таматасы, республиканы баш санитар врачы Жиролсан Пагов докладында контроль-надзорлукъ ишге аслам эс бургъанды. Очкит кезиуде аны къыйметтигъы кеп къалмай 85 процент болгъанды, деп белгилгенди ол. Осгъан жылы ал жармын бла тенгештиргенде, бу керюмюдо сегиз процентте өсгенди.

Надзорлукъ жумушлары чеклеринде торлю-торлю буюкълыкъла жиберилген ючюн ол сатуучу алы объектти ишени тынргъа тюшгенди. Тиийши качество болмагъан продук-

къыйналгъанлары, чегилерине нечен жуукъаны билинмей алай инфекцияла бла ауругъанлары саны да асламыракъ болгъанды. Дифтерия, полиомиелит, коклюш, эпидемика паротит, краснуха, сибирь язва, бешенство эм тулярияны бла ауругъан а биреу да ачыкланмагъанды.

Профилактика прививкалары этиу жаны бла планын кеп къалмай окиден баш толтуругъан Жиролсан Пагов иги шартха санагъанды. Болган проблемаланы арасында уа педикулёзга, пневмокок инфекцияга, къутуруугъа, сибирь язвага эмда туляриягъа къажау вакциналананы прививкаларын этиу иш мардасына жетирилмей къалганы белгиленгенди. Адамланы аш-азыкъ эмда таза суу бла жалчытууда да кемчиликте болганына эс бурулгъанды.

Ахырында службаны бу жылы экинчи жармына борчлары белгиленгенди эмда жууппалы бөлүмлеге тиийши реконструкция этиленди.

Басмагъа УИШАШАНЫ Мурат хазырлагъанды.

Таппанчыруу

Биченчилеге чырма чыкъмазча

Тевен Чегем элде биченчилеге барган жоланы таппандарга турардыла. Бечелланы Рашид, бандозор бла юкюне косо бла суу келмеке этеде. Бечелликсина, бытыр жуунла жоланы бек тозурак эдиле. Хар жыл сайын къаралып турмаса, ала осал бола барлыкъдыла. Ол а бичен ташуучулары ишлерине да уллу тыйгызыды.

Эли администрациясыны келечиси Беймурзаланы Адик айтханнга кере, бу иш бла чекерил къалмай, башха жоланы жангыртуугъа да аслам эс бурулукдуу. Ол жумушла тамаланганды, айкай да, эллие ыразы болууклары да хакъды.

БАЙТУГЪАНЛАНЫ Исмаиль. Сурад авторунду.

ПРИЁМГЪА АЛЫУ

Депутат къолундан келгенни аймазгъа айтханды

Тонене Нальчикде «Единая Россия» политика партияны башчысы Дмитрий Медведевни жамуат приёмныйинде РФ-ни Къырал Думасыны депутаты Адальби Шагосшев республикада жашагъанлары бир къауумуну таргытууларына, тилеклерине тынгылагъанды. Депутатдан а ора бардырылгъан да тозюкюно сакъларгъа эмда титиленини кезиуинде жашын изолятордан койге жиберирча мадарла этерге болушурн тилегенди.

Нальчикден Таймурас Асеев а алгъа кыралялыкъа болумга, производство чачылгъанна, предпритията тохтат тургъанларына жаргъынын айтханды. Адальби Шагосшев а анга шендю бола тургъан ишлеге суукъ кезден къарамагъаны ючюн ырызлыгъын билдиргенди. «Сау болуугъа, къыралыкъ ючюн жууалыкълыкъ анылайыс. Алай окюне тиийли пенсия төленгени билдиргенди. Анга уа тыш кыралыкъ продукцияны кесибизни товара бла алышындыруу да себеплик этеркиди», - дегенди.

Таргытууну юсюнден айтханды уа, Таймурас Асеев анга ишле салуугун тас этгени ючюн тиийли пенсия төленгени билдиргенди. Ол депутаттан болушукъ излеп келгенди. Ызы бла Нарт-2 посёлокун Светлана Шериева бла Фатима Пшукова келгенди. Тишируланы айтханларына кере, ала жашагъан эчки койеге жуукъа кеп къаты эчки мекки салгъанды. «Биз аланы тогъри къазыгъан замандан бери таргытуп айланабыз, кеп инстанциялагъа баргъанды. Алай бизе адам да болушмагъанды. Биююлюкте уа ала ошопилгенди. Аланы балкларыны тоз да бизни арабланы башындадыла. Алай кылай жашарга болуукду?» - дегенди ле ала.

Тишируланы къоншуларыны арасында, къурулушдан кюркуп, жерлерин сатып кетгенге да бардыла. Алай келерини уа кечер жерлери жокуду. Алгарыкълада уа Нальчик шахарны администрациясы къурулуш тохтатыр мурат бла сюдте таргытуу бергенди. Алай ол а подари организацияны власть органына къуллукчулары борчлары тиийликсина толтурмагъанлары, жашуу журт-коммунальнй молжно болуму, пенсиялары, пособиеланы санагъанда терсикле этиленгери бла байламдыла.

Аладан сора да, юридический себеплик изленгенге да бардыла. «Ол а власть органы тиийликсина ишлемергерине шагъалыкъ этеде. Бу кемчиликни кетериге тиийлишиди», - деп къошханды ол.

ТИКАЛАНЫ Фатима. Сурад авторунду.

Сабий сап

Сюйюп келедиле, кетерге ашыкъмайдыла

Республиканы оюучулары сабийле садикге барыр кезиулерин кеп сакълап турмаз ючюн, дайым да мадарла этедиле. Аны хайырландан республиканы шахарларында, элдеринде да шендюго излемлеге кере салынган аллай учрежденияла хайырланарга бериледи, эрте ишленгендерине тынгылы ремонт этиледи. Кеп болмай Нальчикде Тарчовск орамда да жангы сабий сад ачылганды.

Кеп кез къаты юйени араларында артык уллу болмагъан дуппудра сюейди. Меккямы кезге ариу керюмюна жарыкъ, торсюню болуугъа болууп, аны себепли аны узакъдан окуна керюрге болуукду. Ол «Жулузукъ» деген атана да бек тап келишеди. Аны арбазына кирешиле окуна севериксе къурулушукъ, ишле ишленгенде да аны кеп салып жарашдыргъанларыны. Кызычыкъла бла жашчыкъла ачыкъ кенюне тобюнде ойнарча майданчыкъла, гитче жамлава да жомакълары жигитлерини ариу сурталлары бла жасалыдыла. Тизгинликни уа айтмай окуна къойлайкъ.

«Жулузукъ» бир къауум ойнайдыла, абаданарыкъла уа онын халда харфлагъа, санагъа, бир затла ишлерге юйренгенди.

Садда 300 сабийге жер барды. Бусагъатда жыны жай кезиуде болгъаны бла байламлы ала барысы да хайырланымайдыла, болсада сентябрь айы биринчи июнден башлап, бери кеп жашчыкъ бла кызычыкъ къошулуукдуу - дейди садны таматасы Таиса Анатольевна Таукова.

Меккямы ичинде айлана, анда изустудий, спорт зал, музыкадан дересе берген кабинетле болгъанлары да кергемне.

«Бусагъатдагы сабийликте туугъанлы окуна да кеп билгенди. Аны себепли аны хар не жаны бла да айнытуу а бизни, мында ишленгени, баш борларды, деп санайыбыз. Ол хойсапдан сабийлени ойнау халда инглиз тилге, сурад иш-

лерге, тевсерге, жыраларга да юйретебиз. Аны ючюн деп специализисте ишлейле. Сабийле, бютюнда бег а жашчыкъла, бир жерлеринде олтуруп кеп заманы ойналмайдыла, алгъа кызымларга керекди, ол хойсапдан хар керги да болгъан спорт залыбыз барды. Анда чабаргъа, бечыкча минип, тошюп ойнаргъа, кеслерини къолларында кетюрюрге, дагыда алгъа ушаш башха спорт оюнагъа юйренгъа, санларын къатыландыргъа онгла барды.

Дагыда хар кюн сайын сабийлени барны да эшикке чыгарып, хауда туттабыз, ол зат да аланы саулыкъларына жарайды. Анда да спорт бла юйреширча онгла бардыла. Хар группала телевизорла ишлейди. Сюйген жомакъларга къарайды. Компьютер классда уа алты-жетимыллыкъла олтуруукдула. Табийгъатны жашырынлыкълары бла шагъарыленгенирген кабинет да ачылаыды. Балчыкъла школга барганыны компьютерден халпарлары болуукдуу - деп халпарлайды Таиса Анатольевна.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Ярмарка

Балланы кеплюю

Бу кюнде Нальчикде Ахазында артык уллу болмагъан майданда Алтай крайдан, Башкортостандан, Къабарты-Малкъарны кеп районларында эмда тау этеклеринден келтирилип бал сатылды. Аны ярмаркасы айыккы ичинде болмагъа.

Татны эмда дарманлы ашарыккы саткан эчки иелиле бу жол бла бизни республикага бешинчи кере келедиле. Аланы

ХОПАЛАНЫ Марзият. Сурадны автор алгъанды.

Ич ишлени органдарыны къуллукчуларына тазалыкъны, низамлылыккыню юлпюсю болуруга тиийшлиди	2 бет	Сетьледе къоранчланы, авариялананы азайтууга баш магъана бериледи	2 бет	Къабарты-Малкъар Республикасыны 2015 жылыны биринчи жарымында социальнй-экономика болуму	3 бет	Бу жасалгъан, торлю-торлю, сейирлик китапла...	3 бет	Порталагъа къачан олтуруукдула?	3 бет	Эригирге заман жокуду	4 бет
--	-------	---	-------	--	-------	--	-------	---------------------------------	-------	-----------------------	-------

БИБЛИОТЕКА ИШ

Бу жасалгын, тюрлю-тюрлю, сейирлик китапла...

Кыямат Миллет Библиотекасынын фондусунда окутуу ишчилери казырлаган «Выставка новых поступлений» деген көрмөкү иштелди. Анда окутуучу орт заманда бу култура юге тошкен жаны китапла бла шагырей болурга он табарыкты.

Ала асламында илим, дин, культура бла байлалды. Алай улуу жерни исламды юсюнден литература алады. Алгач экономикага, тарыхка эс бурулуп, сора философия бла байлалы киталпаны да керейби. Алайда да, тактапда «Исламские страдания», «Денги в исламской экономике», «Исламская культура и цивилизация», «Коранические науки», «История арабо - мусульманской философии» деген изданила, баам, дундага бек улуу динден бирини юсюнден тынгыла халарайды.

Бюгюнго тилини, аны бла кылай уста хайырларгыра болупун билгери сойгонде да кеслерини излемленин керуе табарыкыла мында литература. Сөз ючюн, «Функциональная семантика речи», «Современная языковая ситуация и речевая культура» деген эм башка киталпа ол темага жорланганда.

Алыкча да россей алимлени, киталпа басмаланы да кавак халкыла кутулгарларына, тарыхларына, тиллерине сейирлери суумайды. Алдан бири эди Андрей Шегрен. Кермючю: «Основное положение российского академического казасоведения, академик Андрей Михайлович Шегрен: Исследования. Тексты» деген базык киталп союелди.

Улуу орус жазычула да литераторуведени эсерин алганлай турдала. Ненд илиму иш жазылганды Сергей Есенинин, Федор Достоевскийнин, Лев Толстойну эм башканы юсуринден. Алай библиотекада экспозицияда бири М. Сорокохову «Сергей Есенин: истоки творчества», Д. Мереж-

Ковскийни «Л. Толстой и Ф. Достоевский» деген киталпери бла шагырей болабы.

Киноискусствону сойгонгелге «Экология киноискусств», художествену литератураны изленгенде да И. Маркинни «На берегах Дуная» деген изданиланы кылаарына алырга он табарыкыда.

республиканы баш библиотекаканы фонду жаны киталпа бла байыктыгыны ахши иши.

Быйлы ол андан да көп болур деген ышануулуктары библиотекачыла да билдиргенде.

САРАККУЛПАН АСИТ. Суратны автор алганды.

Окытуу

Парталагга кыачан олтурлукдула?

Окуу жылы башланганын көчюруге педагог, школаны директорлары, эксперттер кыжуу болгандыла. Алай предложениени РФ-ни Президентини болушкучу Игорь Левитин атгенди. Алай бла ол солугга кылайлы чакны созул, регионлада туризмге себеп болурга керешеди. Аны аксылына керуе, дарсени 15-чи сентябрден берил табирерге болушкэ эди.

Юрий БАРЫКИН, Россей туриндустрияны институту директору:

Бу башламчылык жаңы тоюлдо. Мен Краснодар крайны губернатору оюнобасар болган кезинде (2000 жылла) окуна бара эди халпар. Алай аны таммалауда эки магьаналы такыйкча барды: аэропортла, вокзаллада 1-чи сентябрини алдында ала-анала сабыйери бла кылай олтура эселде да, 15-чи сентябрини алдында да алай олтурмазча мадарла этерге керекди.

Аны себепли ол жорулу жараткан регионаны тизмесин хазырлагга тиийилди. Айтырга, бу марда федерал законаны торленюну изилрик тойлойдю. Окуу жылы узунугу регионлада жарашдырды. Аны ючюн, Федерал министерство бла келишип, право акцияны жер-жерледе алырга болууда. Алай бир затны эсе тутарга керекте: регионалы сабыйери окуу жылы көч башталса, башталган да кеңирек этерикенди. Неда, сөз ючюн, окуу планын май кинилууде жетдириге болууда.

Людмила КАЗАНЦЕВА, педагог, Омск шахер:

Мен Левитинни башламчылыгын кылай керме. Ненд дөсөгиз, хар жыл сайын чыгарга суратны керме: сентябрини анда бирде жарашдыр (файдалуу) алдан бири жокчу. Бизни курортларыбызда аламат кезиб башланды, ма аны ючюн ала-анала пүткөбала сатып алдыла. Биз школанын акылы ала-анала бир-эки ыйык келмей кылаарга кыюуба. Алай арта ала-анала бир классчылары жетере тини тойлойдю.

«Российская газета» 04.08.2015

ЭСЕПЛЕ

Кыабарты-Малкыар Республиканы 2015 жылны биринчи жарымында социальный-экономика болуму

Table with 4 columns: Indicator, 2015 жылны 1-чи жарымы, 2015 жылны 1-чи жарымында 2014 жылны 1-чи жарымына тенгештиргенде, процентте бла, Билгирюу халда 2014 жылны 1-чи жарымында 2013 жылны 1-чи жарымына тенгештиргенде, процентте бла

1) «Табигатт байлыкканы кызыу», «Жарашдыруучу производство» эмда «Электронергияны, газы, сууну чыгаруу эмда юлөшүү» ишлери керуе

2) Топу болмагын шартладыла. 2015 жылны май айы 2014 жылны май айына керуе шартла бле, 2015 жылны январь-май айлары 2014 жылны январь-май айларына керуе процентте бла, билдирюу халда: 2014 жылны январь-май айлары 2013 жылны январь-май айларына керуе процентте бла.

Кыабарты-Малкыар Республиканы молк субъекткерини Статистика регистринде 2015 жылны 1-чи июлгона 12547 организация, алгач филиаллары эмда башка эчки беломлери да эсепте алынгандыла.

Статистика регистрге тошкен организацияланы жарымында асламы ош-азык продукция, ол санда сусул суула, тикюне чыгаруу арыкыда бек эсгени (1,6 керуе) белтенгенди. Чыгаруу арыкканы продукцияны көбейтени дагыда кыягыт-челюспада предпритияла, китал басма эмда полиграфия бөлөмде (14,9 керуе), химия произовствода (8,9 керуе), агач жарашдыруучу производствода (6,9 керуе), транспортла да оборудованила (6,7 керуе) эсендени.

Аны бла бирге терини эмда андан жарашдырылган изделениланы, акы кийимлени (2,4 керуе), нефть продуктуны (2,2 керуе) өлчөмдери да иш кеске азын-аздыла. Резин, пластмасс изделениланы (5,4 керуе), темирден болмагын минерал продуктуны (26,3 керуе), металлургия производствону, казыр металлургияны (25,9 керуе), машиначыны оборудованины (2,5 керуе), электроборудованины, электрон эмда оптиканы оборудованины (7 керуе), мебелини (26,7 керуе) өлчөмдери да эңиге тоюлгенди.

Быйлыни биринчи жарымында 2014 жылны биринчи жарымы бла тенгештиргенде, электр эмда жылуу энергияны чыгаруу да азын-азды (14,4 эмда 2,9 керуе).

Экономика ишлени «кырулуш» торлоосунда тамланган жумушалы өлчөми 2015 жылны биринчи жарымында 2,9 миллиард сом болганды неда 2014 жылны 1-чи жарымыны 102,4 процентин туттады.

Предпритияла бла организацияла республиканы жеринде 172 жаңы фатар ишленгенди. Ала эчки ишли юйле бла бирге 104,4 миң квадрат метри туттады, ол а 2014 жылны биринчи жарымында эсе 12,3 процентте асламды. Адамла кесерини

торлоперин чыгаруууу халдады:

Table with 3 columns: Indicator, 2015 жылны 1-чи жарымы, 2014 жылны 1-чи жарымында 2013 жыл бол тенгештиргенде, процентте бла

Эл молк организацияла этден производствону битеу өлчөмүнн -39,5 сотен, 15, жумурталадан 22,1 процентин чыгаргандыла, адамалы эчки молккери да -32,5, 66,8 эмда 77,5 процентин; элли (фермер) молккери бла предпринимательне -28,18, 28 эмда 0,4 процентин.

Эл молк организацияладала малдан бла кой кыаналыладан алынган продукцины өлчөми көбейткенди. 2015 жылны 1-чи жарымында бир ийнекден 2395 килограмм сүт саулганды (2014 жылны 1-чи жарымында ау -2376 кг); бир таукьудан 116 жумуртка алынганды (2014 жылны 1-чи жарымында 108).

Ауура транспортулери 2015 жылны 1-чи жарымында 595,7 миң тонна жок ташылганды, ол а 2014 жылны 1-чи жарымында эсе 11,9 процентте азды. Жокте ташууну өлчөми 31,4 миллион тонна-километрге жеткенди эмда 26,1 процентте көбейткенди.

Жылы башындан бери транспорту битеу торлоперини да 27,2 миллион адамны жюроткенди, ол а 2014 жылны 1-чи жарымында эсе 15,7 процентте асламды. Халкы аслам хайырланган автомобиль транспорту бла битеу де 303,3 миллион адам жюроткенди, ол а 9,2 процентте көйү.

Эл молк МВД-ны ГИБДД-сыны Управленисны билдирген шартла керуе, 2015 жылны 1-чи жарымында республиканы жеринде 328 жол-транспорту авария эсетке алынганды, алада 460 адам ачыганды. 2014 жылны 1-чи жарымы бла тенгештиргенде, бир адамга алда ачыганды саны да 14,3 эмда 2,9 процентте эсенди, өлгөнлени саны уа 13,3 процентте азын-азды.

Розица сатыу-алууну өлчөми 2015 жылны 1-чи жарымында быйтырны 1-чи жарымы бла тенгештиргенде, 2,4 процентте азын-азды эмда 49,2 миллиард сомну туттады. Сатынуу азын-азды ала-анала эмда аш-азык болмагын товарланы багылары өсгөнлери бла байлалды (19,2 процентте).

Халкыга аш-азык продуктудан, ол санда сусул суудан бла топонелден 24,2 миллиард сом багысы сатылганды, ол а быйтырны бу кезуондон эсе 1,1 процентте асламды. Аш-азык болмагын товарла уа 25 миллиард сомга сатылганды, 5,4 процентте азды.

Хар адамгагы тергенде, 2015 жылны 1-чи жарымында розица сатыу-алууну бир айга орта эсеп бла 9542 сом жеткенди, 2014 жылны 1-чи жарымында уа -8205 сом.

2015 жылны 1-чи жарымында республиканы гичте предпринимательство бла корешген организациялары бла субъекткерини халкыга бла 12,1 миллиард сом багысы жумуш таманлагандыла. Ол а 2014 жылны 1-чи жарымы бла тенгештиргенде, келишдирилген багыла бла 100,1 процентин туттады. Жумушалары потребител багалары уа 4,7 процентте өсгөнлери.

Жууш жуур-коммуналный молккери халкы бла тамаланган жумушала -29 процентин, сываны уа 21,1 процентин туттады. Алар адамгагы тергенде, бир айга орта эсеп бла 2339 сом багысы жумушала этилгенди, 2014 жылны 1-чи жарымында уа -2249 сом багысы.

Потребител багаланы индекси 2015 жылны июнда 2014 жылны декабрь айы бла тенгештиргенде, 10,8 процент болганды, ол санда аш-азык товарлагы -111,5, аш-азык болмагын товарлагы -114,8 процентте болгандыла, лимонланы (63,2%), алмаланы (55,8%), жомокчолмени (45,2%), кызыланы (40,9%) багаларына арыкчыда көй кошулганды. Аны бла бирге кыра чибичкени (48,9 %), лосось чабаккыны (33,3%), маргарини (28,3%), чайны, кофени (22,8 %), булагын чабаккы эчки (25,7%), чөчкөлу жуюну (21,1%) да багалары өсгөнлери. Мираурден этилген продукцияны багалары көбөйгөнлери.

Жылы башындан бери аш-азык товарланы ронгунда багаланы өсгөнлери сылтау такта көгөлтөн багыла болганыларды, ол санда картофча -27 процентте, такта көгөлтөге 1,7 процентте, аш-азык болмагын багыла 100,1 процентин туттады.

Жылы башындан бери аш-азык товарланы ронгунда багаланы өсгөнлери сылтау такта көгөлтөн багыла болганыларды, ол санда картофча -27 процентте, такта көгөлтөге 1,7 процентте, аш-азык болмагын багыла 100,1 процентин туттады. Алар адамгагы тергенде, бир айга орта эсеп бла 2339 сом багысы жумушала этилгенди, 2014 жылны 1-чи жарымында уа -2249 сом багысы.

Потребител багаланы индекси 2015 жылны июнда 2014 жылны декабрь айы бла тенгештиргенде, 10,8 процент болганды, ол санда аш-азык товарлагы -111,5, аш-азык болмагын товарлагы -114,8 процентте болгандыла, лимонланы (63,2%), алмаланы (55,8%), жомокчолмени (45,2%), кызыланы (40,9%) багаларына арыкчыда көй кошулганды. Аны бла бирге кыра чибичкени (48,9 %), лосось чабаккыны (33,3%), маргарини (28,3%), чайны, кофени (22,8 %), булагын чабаккы эчки (25,7%), чөчкөлу жуюну (21,1%) да багалары өсгөнлери. Мираурден этилген продукцияны багалары көбөйгөнлери.

Жылы башындан бери аш-азык товарланы ронгунда багаланы өсгөнлери сылтау такта көгөлтөн багыла болганыларды, ол санда картофча -27 процентте, такта көгөлтөге 1,7 процентте, аш-азык болмагын багыла 100,1 процентин туттады. Алар адамгагы тергенде, бир айга орта эсеп бла 2339 сом багысы жумушала этилгенди, 2014 жылны 1-чи жарымында уа -2249 сом багысы.

Потребител багаланы индекси 2015 жылны июнда 2014 жылны декабрь айы бла тенгештиргенде, 10,8 процент болганды, ол санда аш-азык товарлагы -111,5, аш-азык болмагын товарлагы -114,8 процентте болгандыла, лимонланы (63,2%), алмаланы (55,8%), жомокчолмени (45,2%), кызыланы (40,9%) багаларына арыкчыда көй кошулганды. Аны бла бирге кыра чибичкени (48,9 %), лосось чабаккыны (33,3%), маргарини (28,3%), чайны, кофени (22,8 %), булагын чабаккы эчки (25,7%), чөчкөлу жуюну (21,1%) да багалары өсгөнлери. Мираурден этилген продукцияны багалары көбөйгөнлери.

Жылы башындан бери аш-азык товарланы ронгунда багаланы өсгөнлери сылтау такта көгөлтөн багыла болганыларды, ол санда картофча -27 процентте, такта көгөлтөге 1,7 процентте, аш-азык болмагын багыла 100,1 процентин туттады. Алар адамгагы тергенде, бир айга орта эсеп бла 2339 сом багысы жумушала этилгенди, 2014 жылны 1-чи жарымында уа -2249 сом багысы.

Халкыга этилген жумушаланы халкыларына да кошулганды. 2015 жылны январь-июнь айларында юристе эсепте июйно алырынтуюну юксөндөн загоснованины жарашдыруу ючюн алган халкы - 2,8 керуе, койкор бла байлалы консалтация ючюн-85,6 процентте, ЗАО органдула мухору болган документи кыайтарып алыр ючюндө да -75, ЖК-ны, ЖКХ-ны, ТСК-ны юйлеге кыарган жумушалары - 55,4, потребител кредитини процент ставкасы 31,6 процентте көбөйткенди. Женил автомобильни кеси ырызайлыгы бла страховени этинуу полисини жыллык багысы 29,8 процентте көтөрүлгөнди.

Аш-азык продуктуны бек аз кыуунуу багысы КМР-де 2015 жылны июнь айына ахырында орта эсеп бла 3383,72 сом болганды. 2015 жылны май айы бла тенгештиргенде, ол 2,1 процентте, 2014 жылны декабринден эсе уа 13,2 процентте азын-азды.

2015 жылны май айына ахырына оператив шартлагы керуе, организацияла (гичте предпринимательство субъекткерини, банкланы, страховой организацияланы эмда бюджет учреждениланы айтмай) төлөулерин бермей жыйшыдырылган бөрү 9,9 миллиард сомга жеткенди эмда битеу борчу 21 процентин туттады. Кредитор бөрү берээнден да улуу (86,3 процент). Заманында төлөнгөн кредитор бөрү 2015 жылны май айына ахырына 8,6 миллиард сомга жеткенди. Аны гичи кесегин -63 процентини: электрэнергияны, газды бла сууну чыгарганды эмда юлөшгөн организацияланы төлөуери туттады.

Болжалыда төлөнгөн дебитор бөрү 2015 жылны май айына ахырына 7,4 миллиард сом болганды. Аны аласыны сын-65,1 процентини: алыр берүүчү, товарланы эске эткенлери туттады, тамаланган ишле эмда жумушала ючөн төлөмнө кыланган ахча туттады.

Кыолда болган ахча фаридала (борчуу халда төлөнүрик ахча кошылмай төргөлөн эмда товарланы бла жумушаланы потребител багаларына индексине келишдирилген фаридала) толуу болмагын шартлагы керуе. 2015 жылны биринчи жарымында 2014 жылны 1-чи жарымында эсе 1,1 процентте азын-азды.

Тергелген иш халкы бир айга орта эсеп бла (ол санда гичте предпринимательство организацияларында да) 2015 жылны январь-май айларына социальный төлөуну кышмай 20021,6 сом болганды эмда 2014 жылны ол кезуеу бла тенгештиргенде, 5,9 процентте эсенди. Тохтадырылган орталык иш халкыны өлчөми уа 8,5 процентте азын-азды.

2015 жылны январь-май айларында бек улуу иш халкы финоне ишле бла корешген организацияла, бек алашы уа -«кыюк юйледе бла ресторандарда ишленгенде болганыны ачыкланганды.

КМР-де халкыны иш бла жалчыгуу бла корешген службаы организация 2015 жылны июнь айына ахырына 8,8 миң ишчи эсепте алынганды. Ишчи болганыны ючюн поссобе айлуула ариникли 7,5 миң адамгагы белтенгенди.

КМР-де халкыны иш бла жалчыгуу бла корешген службаы органдарына 2015 жылны июнь айында иш юсүз 1554 ишчи келгенди, 486-сы иш (хагы болган жумуш) табалганды, ол а 2014 жылда июнь айдын эсе 2,3 керуе асламды.

Роспотребнадзору КМР-де Управленисны билдирген шартла керуе, этилгенде, 2015 жылны 1-чи жарымында быйтырны 1-чи жарымында эсе осаларык эди, ауруганланы саны кыборкор болганды: гриппден -3,8 керуе, тамакларында-1,7 керуе, чечкенден -22,1 процентте. Аны бла бирге скарилатандан ауруганланы саны -2,4 керуе, кырылары ауруганланы саны да 6,0 процентте азын-азды. Саулай ауруган эмда артыкча кыюоскозе 26,4 процентин туттады. 2014 жылны 1-чи жарымында уа 66,6 процентин туттады.

КМР-де МВД-ны шартларына керуе, 2015 жылны 1-чи жарымында 4649 аманылык этилгинденди, 2014 жылны 1-чи жарымында уа -4265. Битеу аманылыккыны араларында бек ауруган эмда артыкча кыюоскозе 26,4 процентин туттады. 2014 жылны 1-чи жарымында уа 66,6 процентин туттады.

Аманылыккыны ачыктуу 2015 жылны 1-чи жарымында -66,3 процентин, 2014 жылны 1-чи жарымында уа 66,6 процентин туттады.

Тергелген керуе, Кыабарты-Малкыар Республиканы халкыны саны 2015 жылны 1-чи июнона 860,7 миң адамды. 2015 жылны январь-май айларына республикада 5086 сады туттады эмда 3375 адам өлгөнди. 2014 жылны ол кезуонду да азын-азды (3322 адамды), аны кыра эсенде.

ЗАГС-ны органдары 1609 жаңы юйюрге регистрация эткенди, ол а 2014 жылны январь-май айларында эсе 10,8 процентте азын-азды. Алырылган юйюргөни саны уа, 12,1 процентте азын-азды, 823-те жеткенди. Республикада 2015 жылны январь-май айларында кулуган эмд май юйюрге орта эсеп бла 512 алырылган юйюрге жетеди, 2014 жылда уа - 519-у.

КАБАРТАЙ-МАЛКАРСТАТ.

